

Fókuszban az allergiás rhinitis

A szénanáthában szenvedő betegek száma konzervatív becslések szerint jelenleg meghaladja az ötszázmilliót – a népesség 10-20 százalékánál valószínűsíthető a betegség előfordulása. A betegség egyre nagyobb mértékben terjed, a WHO előrejelzése szerint 2025-re a Föld lakosságának fele allergiás lesz. A szénanátha hatásai az egyénre és a környezetre is komolyak: szakszerű kezelés hiányában jelentős életminőség-romlással és társadalmi költségekkel kell számolni. Napjainkban a korszerű terápiás lehetőségek széles skálája áll rendelkezésre, a betegek mégis az életminőségük és a munkahelyi teljesítőképességük romlásáról számoltak be a felmérésekben.

Dr. Gálffy Gabriella tüdőgyógyász-allergológus szakorvos a témáról közelmúltban tartott sajtótájékoztatón kifejtette: prevalenciája, életminőségre és teljesítőképességre gyakorolt hatásai miatt az allergiás rhinitist kiemelt jelentőségű, krónikus légzőszervi betegségként definiálta a WHO. Világviszonylatban a betegek száma jelenleg meghaladja a félmilliót, de 2025-re – vagy akár már jóval korábban is – 50 százalékosra nőhet a betegség prevalenciája. Európában az előfordulás gyakorisága már most 40 százalékos. A terjedés ütemét jól jellemzik a hazai viszonyok: míg Magyarországon egy évtizede 15 százalékos arányban fordult elő allergia, mára ez az arány 25-40 százalékra emelkedett.

Dr. Gálffy Gabriella és munkacsoportja (Simmelweis Egyetem Pulmonológiai Klinika) 1995-1996 között ezeröttszáz középiskolás körében végzett felmérésében az allergiás rhinitis 21 százalékos előfordulását tapasztalta. Mint elmondta, az egyik legfrissebb hazai vizsgálatba hatezer 6-12 év közötti gyermeket vontak be, 26 százaléku szünetelt szénanáthában. A Magyar Tüdőgyógyász Társaság júniusban sorra kerülő kongresszusán fogják ismertetni annak a hazai multicentrikus tanulmánynak az eredményét, amelyet 2009-ben végeztek az allergiás rhinitisről. A vizsgálatba ezer olyan allergiás beteget vontak be, akik tüdőgyógyász szakorvosnál megfordultak. A felmérés célja az volt, hogy kiderüljön: hogyan jutnak el a betegek a szakorvoshoz, milyen gyakorisággal használják az orális, illetve nazális készítményeket, milyen mellékhatásokat tapasztalnak, és hogyan hat a betegség az életminőségükre. Magyarországon 250 ezer igazolt, kezelt asztmát tartanak nyilván, 66 százalékuk szénanáthás. A két betegség rontja egymást, ezért igen fontos – világtott rá Dr. Gálffy Gabriella –, hogy az allergiás rhinitishez társuló asztmát felismerjék és kezeljék. A probléma jelentőségét felismerve 2009-ben nemzetközi összefogás – az ún. CARMA (Combined Asthma and Rhinitis Management) – alakult, hogy felhívja a figyelmet az allergiás rhinitishez társuló asztma veszélyeire. Hazánkban négy szakma – a tüdőgyógyászat, a fül-orr-gégészet, az allergológia-immunológia és a csecsemő- és gyermekgyógyászat – szakmai kollégiumai közösen alakították ki konszenzusos ajánlásukat a rhinitis diagnózisáról és

kezelési lehetőségeiről. Ebben többek között megfogalmazták, hogy a családorvosnak mikor szükséges feltétlenül szakorvoshoz küldenie a beteget, és milyen kezelési stratégiát kell alkalmazni.

Mint ismert, egy tavaly áprilisi rendeletben az allergiaellenes gyógyszerek korábbi 75, illetve 50 százalékos társadalombiztosítási támogatását a normatív 25 százalékos szintre csökkentették. Ez azt jelenti, hogy a családorvos ugyanúgy rendelheti ezeket a készítményeket, mint a szakorvos. Számos antihisztamin vény nélküli besorolást kapott, ami megkönnyítette a széleskörű, gyors hozzáférhetőséget. **Dr. Helfferich Frigyes** fül-orr-gégész szakorvos tájékoztatója szerint az érintett szakmák összeállítottak és eljuttattak a háziorvosokhoz egy olyan kérdőívet, amelynek kitöltése megkönnyíti a háziorvosok számára a differenciáldiagnózist és rámutathat bizonyos alarmizáló tünetekre, amelyek megléte esetén feltétlenül szakorvoshoz kell irányítani a beteget. A gyógymódot ismertetve a szakember elmondta: az evidence based medicine elve alapján kidolgozott nemzetközi guideline (ARIA) és az idén márciusban közreadott hazai ajánlás a betegség gyógyszeres kezelésében a második generációs antihisztaminokat ajánlja a terápia aranystandardjaként, illetve súlyosabb esetekben a glükokortikoidokat. Dr. Helfferich Frigyes rámutatott annak veszélyére, hogy a patikákban recept nélkül kapható, igen gyors hatású ún. dekongesztáns orrcseppek mértéktelen használata hozzájárulhat az orrcseppezéshez.

Az első generációs antihisztaminokkal ellentétben a második generációs készítmények mellékhatás-profilja nélkülözi a szedatív hatást. A magyarországi patikai gyógyszer-forgalmazási adatok (IMS Combined Database, patikai antihisztamin értékesítési adatok) szerint mégis az első generációs, erősen szedatív hatású készítmények teszik ki a fogyasztás 20 százalékát. A szedatív mellékhatás elkerülése mellett a tünetek gyors és hosszantartó csillapítása kiemelten fontos szempont a gyógyszeres terápia megválasztásakor. Az új antihisztaminok közül a vény nélkül kapható fexofenadin előnyös tünetcsökkentő hatásával és kedvező mellékhatás-profiljával tűnik ki.

Dr. Gálffy Gabriella beszámolt arról, hogy egy 2000 fős nemzetközi felmérés eredményei szerint a szénanátha a betegek 90 százalékánál rontotta az életminőséget. A hazai tapasztalatok is hasonlóak: a SE Pulmonológiai Klinikáján 101 beteg vizsgálatából kiderült, hogy a rhinitises páciensek háromnegyedének romlott az életminősége, és felének csökkent a munkahelyi teljesítőképessége. Problémásnak mutatkozott a beteg-compliance is: az allergiások 75 százaléka többször kihagyta az antihisztamin tablettá beszedését, és 68 százaléka használta rendszertelenül a lokális antihisztamin készítményét. A betegek együttműködésének javulását a helyes betegvezetéstől és a lakosság hatékonyabb felvilágosításától remélhetjük.

Boromisza Piroksa